

գծիկներ, շրջանակներ և այլն: Ծարունակութեան մէջ ասում էք, «երկրորդ տեսակից միայն մօտ 200-ի չափ գործիքներ և մեքենաներ կան: Միթէ այդ նախադասութիւնից չի հետևում, որ եթէ առաջին տեսակն (լօբի, սիսեռ) էլ հաշուենք, գործիքների, մեքենաների թիւը աւելի կը բարձրանայ: Տրամաբանօրէն մտածողը այդպէս կը հետեցնի:

Երբ այժմ պարզուեց, որ յօդուածիս յիշեալ կտորը սխալ չէ, այս դէպքում պ. Տէր-Միրաքեանը իր նամակի վերջին տողերը այսպէս կձևակերպէ. «Աւելորդ չեմ համարում պ. ընդդիմախօսի (Արարատեանի) շօշափած ուրիշ կէտերին պատասխանել, որոնք վերաբերում են ինձ (պ. Տէր-Միրաքեանին) և վերոյիշեալի պէս ճշմարտութիւններ կնձ:

Մինչև յօդուածիս տպագրուելը կարելի էր նամակով դիմել ինձ, իսկ տպագրուելուց յետոյ, ես ինձ համարում եմ ընթերցողների շարքը: Ընթերցողները սպասում էին յօդուածի, իսկ մասնաւոր Զեռ ինձ ուղղած նամակը ընթերցողներին բաւարարութիւն չի տալիս:

Թ. Զ. ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ

Լ Ո Ւ Ր Ե Ր

Մայիսի 2-ին Մոսկուայում կատարուեց քանքարաւոր բանաստեղծ Ալէքսանդր Մատուրեանի գրական գործունէութեան 25 ամեայ յօբելեանը մեծ հանդիսով: Մոսկուայի հասարակութիւնը պ. Մատուրեանին նուիրաբերել է մի խոշոր գումար: Խմբագրութեանս կողմից իբր ներկայացուցիչ յօբելեանին ներկայ էր թերթիս Մոսկուայից աշխատակից պ. Նիկողայոս Տէր-Մանուէլեանը:

Կ. Պօլսի Ազգային ժողովի խառն ժողովը «Լուծայ»-ի մէջ արտայայտած բողոքին պատասխանել է կողմնակի կերպով: Նա գտել է, որ Օրմանեան սրբազանի վրայ բարդած «դրամական զեղծումներն» մէջ մինչև այժմ ոչ մի կէտ չապացուցուեց, ուստի և որոշել է նորան կոչել որևէ պատասխանատու պաշտօնի: Ուրեմն սր. Օրմանեանը այժմ 'ի հարկէ, երբ նրանից որևէ վտանգ չունի ազգը, անմիղ է համարուած դրամական խնդիրներում: Բայց մենք դարձեալ մի նոր բան կասենք. որ նորին սրբ. անմեղ է նաև այն մեղադրանքի մէջ, որ իբր թէ նա Հաագի կօնֆերանսին հեռագիր է տուել՝ նորան ներկայացող հայ պատգամաւորութիւնը չհամարելու ամբողջ թիւրքիայի հայութեան ներկայացուցիչ: Այդ էլ սուտ է և շինծու: Ծճմարտութիւնն այս է, որ երբ Կ. Պօլսի մի քանի նշանաւոր ազգայիններ տեսնում են, որ հայ պատգամաւորութեան՝ Հաագի կօնֆերանսին ներկայանալովը կարող է գրգռուել Համիդը և հայերի նոր կոտորածի առիթ տալ, շտապել են պատրիարք Օրմանեանի մօտ և իրանց նախապէս խմբագրած հեռագիրը ներ-

կայացնելով՝ խնդրել են ստորագրել և ուղարկել կօնֆէրանսին. Օրմանեանը քաջ գիտենալով այդ հեռագրից սպասուող հետեանքները՝ բացէ ի բաց մերժել է ստորագրել այդ հեռագիրը. ապա պատգամաւորութիւնը, առաջնորդութեամբ մի նշանաւոր հայի, որի անունը կտանք կարևոր դէպքում, յանուն ազգի ստիպմամբ պահանջել է նորանից ստորագրել և նոյն իսկ այդ առաջնորդը ինքն է տարել հեռագիրը հեռագրատուն:—Թող հերքեն Պօլսեցիք՝ եթէ կարող են հերքել այս ճշմարտութիւնը:

Մայիսի 6-ին Թիֆլիսում տեղի ունեցաւ դերասան Գեղ. Միրազեանի բեմական գործունէութեան 25 ամիայ յօրելիանը: Հանդիսին խմբագրութեանս կողմից ներկայ էր և շնորհաւորեց մեր աշխատակից Վարդգէս Աղանեանցը:

Թիֆլիսում կազմուեալ է «Հայոց պատմական ընկերութիւն», որի կանոնադրութիւնը շուտով կառավարկուի պատշաճաւոր իշխանութեան ի հաստատութիւն:

Պ. Էլբէն «Հորիզոնում» գլոխում է, որ Բերլինում այս օրերս վախճանուել է յայտնի հայազէտ պրօֆ. Ֆինկը, Հանդուցեալը մի ժամանակ Լ. Գեանջեցեանի հետ միասին խմբագրում էր «Հանդէս Հայագիտութեան» պարբերական եռամսեայ թերթը, որ դժբաղդաբար կարճատև գոյութիւն ունեցաւ:

Ապրիլի 7-ին տեղի ունեցաւ Ղուկասեան մրցակաբաշխութեան հանդէսը: Մրցանակի 500 ռուբլի գումարի կէսը յատկացուեց Սմբատ Տէր Աւետիքեանի «Սանահնի և Ղազար գաւառի արձանագրութիւնները» անտիպ աշխատութեան և միւս կէսը Ասլան Շահնազարեանի «Զաքարէ և Իվանէ Երկարաբազուկների գործունէութիւնը, անտիպ աշխատութեան: Թանգարանի վարչութիւնը այս տարի տպել է «Կիրակոս գանձակեցու պատմութիւնը», որ արժէ ընդամենը 30 կ:

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ԳՐՔԵՐ

Պետրոս Մոնոպեանց.— Մամիկոնեան առիւծը, պօէմա. Ալէքսանդրապոլ 1909.

Московский Городской народный унаверситетъ имени А. Л. Шанявскаго 1910—11 тт. г. Москва 1910.

— Цикль естественно-историческихъ наукъ.

Կիրակոսի Գանձակեցւոյ պատմութիւն Հայոց. հրատ. Ղուկասեան Թանգարանի, 1910, Թիֆլիս. 30 կ.

Տեղեկագիր Թիֆ. Վանաց ա. եկ. կրօնա-պատմ. Թանգարանի 1908 ապրիլ 5—1910 ապրիլ 5.

Համառոտ դաս. Հայ. եկեղեցու պատմութեան, Յովհ. ա. ք. Մարտիրոսեանի, 1910 Թիֆլիս, 50 կ.